

Tampere Teisko Asuntila Huhtavantie Maakaapelilinjan arkeologinen inventointi 2021

Timo Jussila

Tilaaaja: Verkonrakentaja Wire Oy

Sisältö

Perustiedot	2
Inventointi	3
Kartat	4
Kuvia	7

Kansikuva: Huhtavantietä länteen. Maakaapeli asennetaan tien pohjoispuolen ojan ulkoluiskaan.

Perustiedot

- Alue:** Maakaapelilinja Tampereen Teiskossa, Huhtavantien varressa, mahdollisen muinaisjäännöksen Asuntila Ylinen ja Alinen kohdilla (n. 200 m linjaosuus)
- Tarkoitus:** Kaapelilinja kulkee mahdollisen muinaisjäännöksen Tampere Asuntila Ylinen ja Alinen (1000041306)) poikki. Työn tarkoituksena oli selvittää, sijaitseeko kaapelilinjalla kiinteää muinaisjäännöstä tai muita arkeologisia jäännöksiä, jotka voisivat tarvita tarkempaa tutkimista ennen kaapelin rakentamista.
- Työaika:** Maastotyö 13.10.2021
- Tilaaja:** ELTEL Networks Oy
- Tekijät:** Mikroliitti Oy, Timo Jussila.
- Tulokset** Maakaapelilinja kulkee tutkitulla alueella vanhassa pellossa jolle n. 6 vuotta sitten on istutettu kuusta. Linjalle tehtiin 10 koekuoppaa ojan ulkoreunalle. Muutamaa tiilenmurusta lukuun ottamatta missään kuopassa ei havaittu pienintäänkään merkkiä ihmistoiminnasta, vaikka linja kulkee ”ikiaikaisessa”, vanhan kylätontin rintapellossa. Vaikuttaa siltä, että peltomulta olisi kuorittu pois ennen metsänistutusta. Missään muuallakaan ”puupellon” sillä täällä hieman avoimemmassa pinnassa ei havaittu mitään asutukseen viittaavaa. Kaapelilinjalla ja poistettavilla pylväillä ei ole muinaisjäännöstä. Mahdollinen muinaisjäännös ilmeisesti kokonaan tuhoutunut.
- Selityksiä:** Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta lokakuussa 2021, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 10/2021. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia ja ne ovat tallessa Mikroliitti Oy:n palvelimella ja sen varmuuskopioilla.

Tutkittu kaapelilinjaosuus vihreän ympyrän sisällä.

Inventointi

Verkonrakentaja Wire Oy urakoi maakaapelia Tampereen Teiskossa. Yksi rakennettava linjaosuus kulkee Asuntilassa, mahdollisen muinaisjäännöksen Asuntila Ylinen ja Alinen poikki. Kyseessä on historiallisen ajan kyläpaikka. Pirkanmaan maakuntamuseo antoi hankkeesta lausunnon (24.08.2021, 595/2021), joissa todettiin, että kaapelilinjan Kappelinmäen osuudella pitää tehdä arkeologinen inventointi. Verkonrakentaja Wire Oy tilasi kyseisen inventoinnin Mikroliitti Oy:ltä. Maastotyön teki Timo Jussilla 13.10.21, työn kannalta vallan mainiossa olosuhteessa.

Tutkittava maakaapelilinjaosuus sijoittuu Huhtavantien pohjois-itä reunaan. Kaapeli asennetaan tien ojan ulkoluiskaan. Paikalla käytäessä kaapelilinja oli merkitty maastoon paaluilla. ja se oli jo kaivettu lännestä päin tuikitun alueen reunamille. Tutkittavan linjaosuuden pituus oli 200 m ja se kulkee mahdolliseksi muinaisjäännökseksi rajatun alueen poikki.

Muinaisjäännösrekisterissä paikalle on määritetty kesäkuussa 2021 varsin laaja-alainen mahdollinen muinaisjäännös, jota kuvataan rekisterissä: ”Maakirjaan 1540 Asuntilan taloja olivat Ylinen ja Alanen. Vuosina 1625–66 Alasen isäntänä oli kuuluisa seppä Matti Matinpoika. Asuntilan Alanen ostettiin kappalaispappilaksi v. 1700.” Perusteita mahdollisen muinaisjäännöksen rajaukselle ei ole esitetty. Maakuntamuseon lausunnossa (Seppänen & Luoto) todetaan että se on paikannettu Pohjois-Tampereen historiallisten asuinpaikkojen arkistoselvityksessä (Heiskanen & Luoto Oy 2020, liitekartta 1). Kyseistä raporttia ei ollut nyt käytettävissä, joten nykyisiä rajauserusteita ei tässä selvitetä ja sillä tuskin on tämän inventoinnin kohdalla merkitystään.

Vanhon karttojen perusteella (1759 – 1988) Huhtavantien pohjoispuolinen ja idempänä itäpuolinen alue on ollut aina peltona. V. 1759 Asuntilan kylän omistusten kartassa (isojako) kylässä on ollut kaksi taloa (1 ja 2) ja tulkinnanvaraisesti mahdollisesti kaakossa 1. talolla toinen talo. V. 1783 kartalla on samat kolme taloa kuin 1759 kartalla. Kaikki tonttimaat ovat sijainneet Huhtavantien eteläpuolella ja kolmas talo sen länsipuolella. Kaksi Huhtavan tien eteläpuolella sijainnutta tonttia ovat autioituneet jossain vaiheessa ennen 1930 lukua, jolloin niiden länsipuolella, Huhtavantien eteläpuolella on sijainnut ”entinen Pappila”. 1890 luvun senaatinkarttaa tulkiten vanhat 1700-luvun karttojen tonttimaat olisivat jo siinä autiot ja Pappila tehty niiden länsipuolelle. Olisiko vanhasta kylästä (3 taloa) tullut Pappila kuitenkin vasta myöhemmin kuin 1700?. Entisellä v. 1935 kartan pappilan tontilla (joka nyt sekin autio) on ollut useita ulkorakennuksia vielä 1955 ja 1988 peruskartoilla.

Joka tapauksessa, kaapelilinja on siis ollut aina peltona eikä sillä ole ollut v. 1935 kartan yhtä ulkorakennusta lukuun ottamatta rakennuksia.

Alue on nyt kauttaaltaan puupeltona. Lähialueen pellot (silmänkantamattomiin eli n. 500 m säteellä) on istutettu pääosin kuuselle osin koivulle. Kuusen vesojen koosta päätellen se on tehty n. 6 vuotta sitten. Kuuset on istutettu mataliin ”penkkeihin” tai ”aumoihin”, jotka on kynnetty vanhaan peltoon. Istutus on varsin tiheää, n. 2-3 m välein. Puupelto kasvaa korkeaa heinäkasvillisuutta. Huhtavantien eteläpuolella vanhan Pappilan kohdalla on koivupeltoa.

Maakaapelin linja oli merkitty maastoon puupaluin. Linja asennetaan tien ojan ulkoluiskaan, idässä mutkan ja risteyksen kohdalla hieman sen ulkopuolelle. Tein linjalle tai hieman sen kupeeseen, ojan luiskan reunalle 10 koekuoppaa. Maaperä kaikkialla on karkea savi tai hieno hiesu. Yhdessä kuopassa (nro 1) oli pinnassa joitain varsin modernilta vaikuttavan tiilen murusia. Muissa koekuopissa ei ollut yhtään mitään merkkejä ihmistoiminnasta. Ei minkäänlaisia löytöjä, mikä on sikäli ihmeellistä että pelto on ollut kylän rintapeltoja lähellä tonttimaita. Yleensä niissä on jos jonkinlaista tunkiotavaraa ja -roinaa, kuten rikkinäisten asioiden palasia, liitupiipun kappaleita, palaneita kiviä jne.. Etelämpänä, järveen laskevassa rinteessä on muutamia korkeita maa-

kasoja (erottuvat rinnevarjostuksessa kumpuina) jotka ovat selvästi sinne aurattua vanhaa peltomultaa. Onkin ilmeistä, että peltomulta on kuorittu pois (ja myyty) ennen pellon metsittämistä, mikä on varsin yleistä.

Tarkastelin puupeltojen siellä täällä esillä olevaa maanpintaa myös Huhtavantien eteläpuolella, vanhojen tonttimaiden alueella. Missään ei pienintäkään pinnallista viitettä (kuten tummaa maata, hiiltä, palanutta kiveä jne.) vanhasta asutuksesta.

Huhtavantien eteläpuolella on kolme poistettavaa puupylvästä. Ne on upotettu sellaisenaan maahan eikä niissä näyttäisi olevan laajempia perustuksia. Keskimmäisen pylvään länsipuolelle oli kasattu pään kokoisia ja vähän isompia lohkokiviä ja yksi karkeasekotteisen betonin kappale. Mahdollisesti kyseessä on paikalla olleiden (ulko-) rakennusten jäänteitä. Niiden eteläpuolella on siis peltomultakasoja.

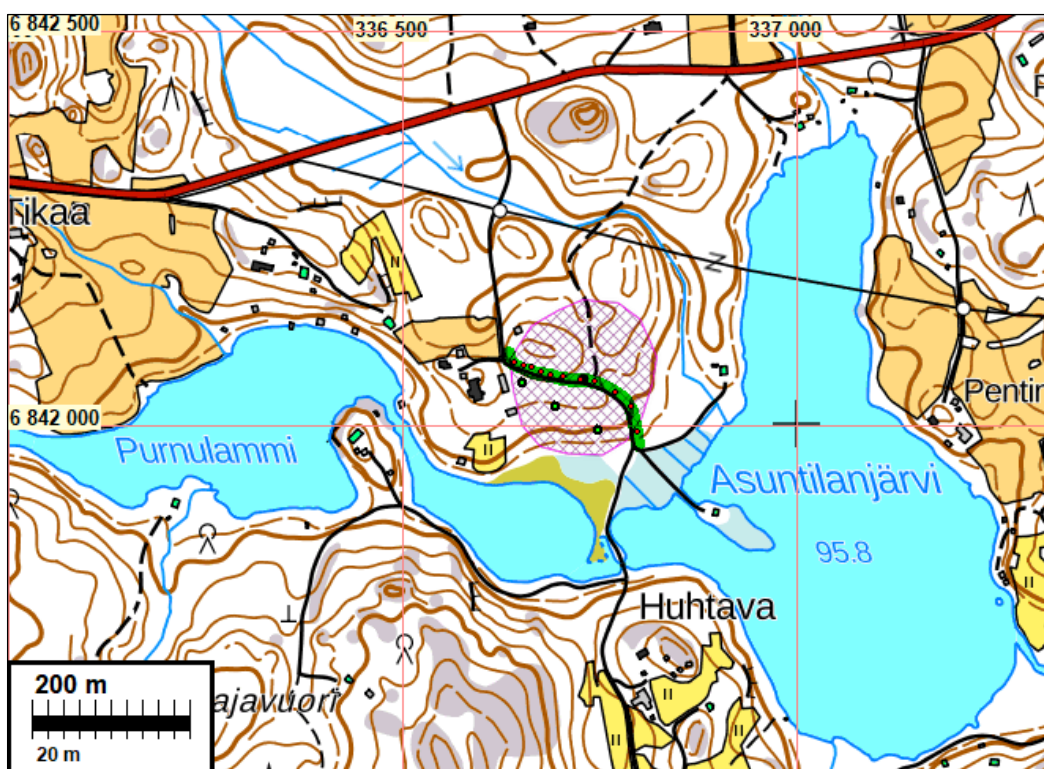
Vaikuttaa siltä, että vanhasta 1700-luvun kylätontista ei liene mitään jäljellä. En sitä tarkemmin nyt tutkinut ja koekuopittanut koska toimeksianto oli maakaapeliliinjan muinaisjäännösten selvittäminen ja sen osalta tulos on selkeä: ei muinaisjäännöistä. En suosittele paikalle myöskään maakaapeliojan kaivamisen arkeologista valvontaa enkä pylväiden poiston valvontaa.

Ehdotan myös, että jo näiden havaintojen perusteella mahdollinen muinaisjäännös olisi syytä todeta "ei miksikään" ja poistettavaksi muinaisjäännösrekisteristä tai sinne jääväksi muuksi kohteeksi.

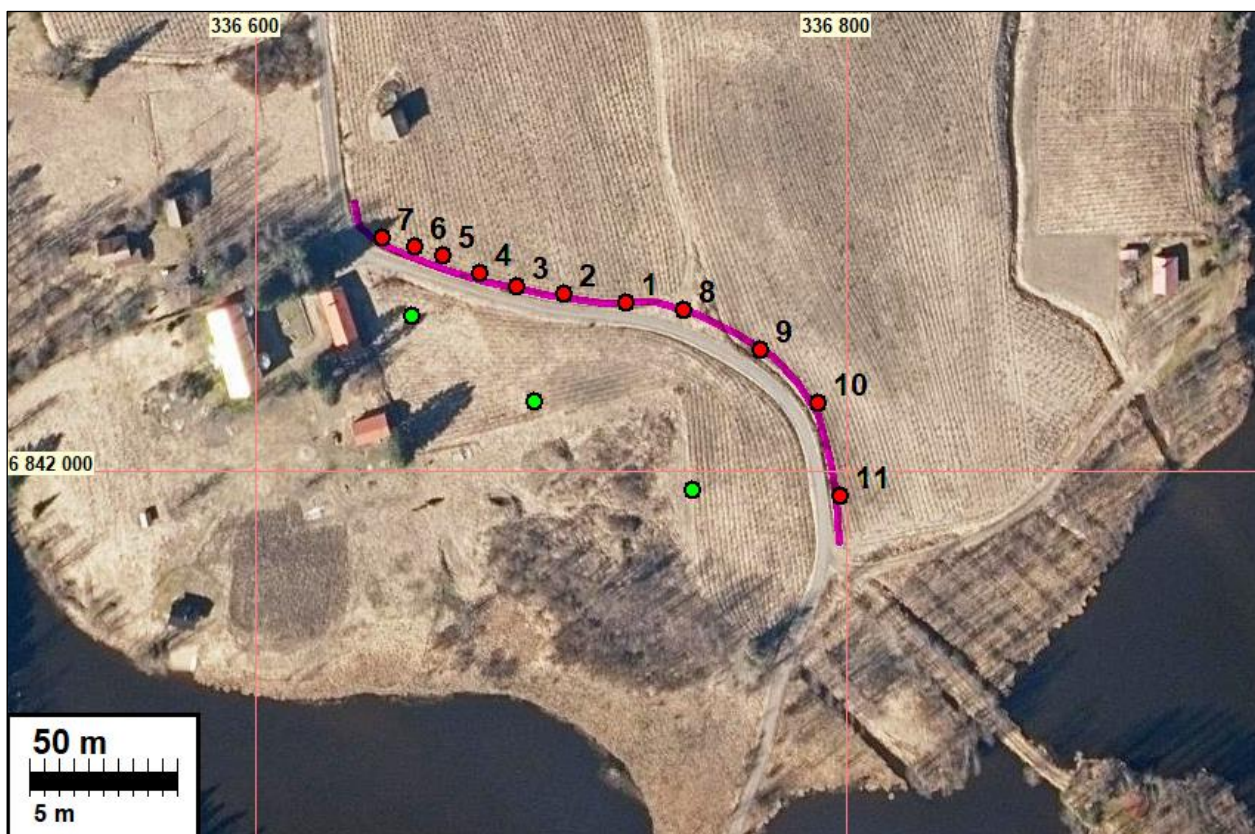
17.10.2021

Timo Jussila

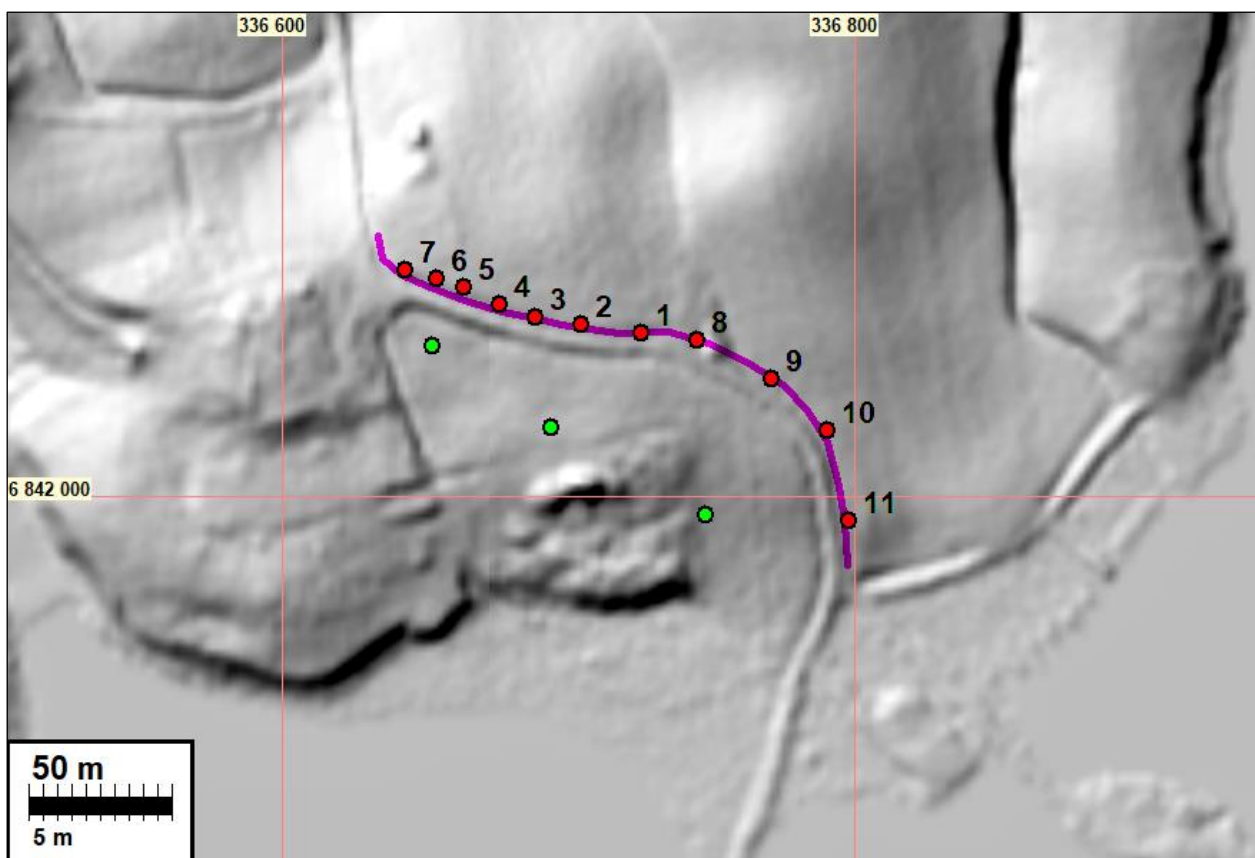
Kartat

Tutkittu kaapeliliinja vihreällä. Mahdollinen muinaisjäännös sinipunaisella viivarasterilla.

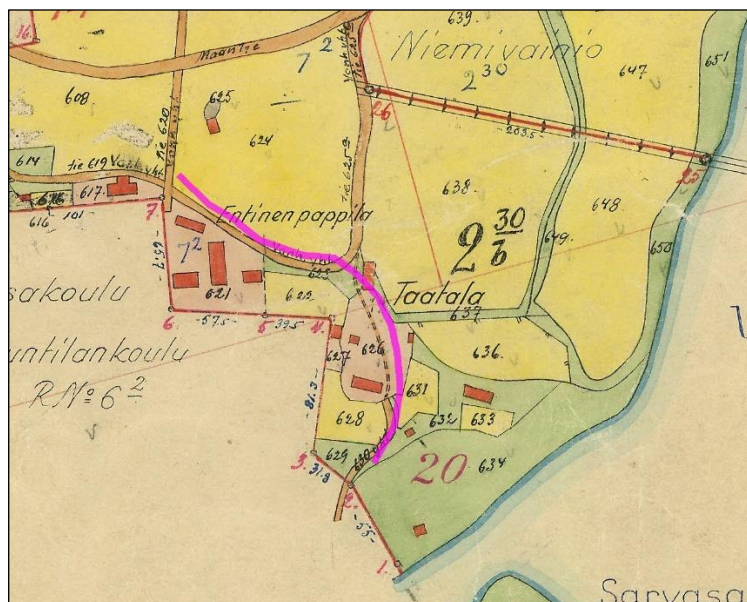
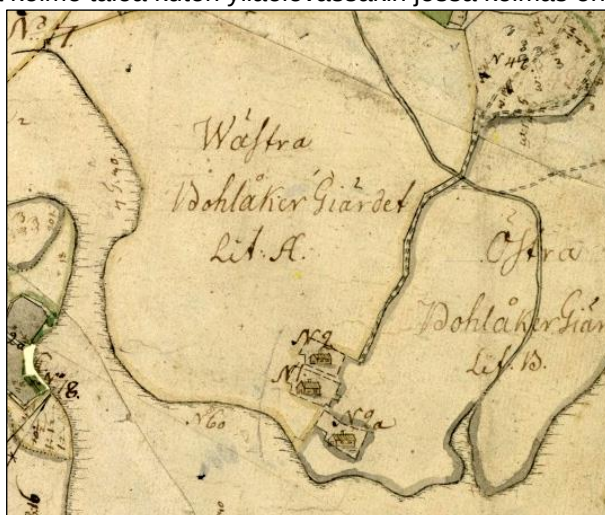
Tutkittu linja sinipunaisella, koekuopat punaisin pistein ja poistettavat pylvää vihrein pistein

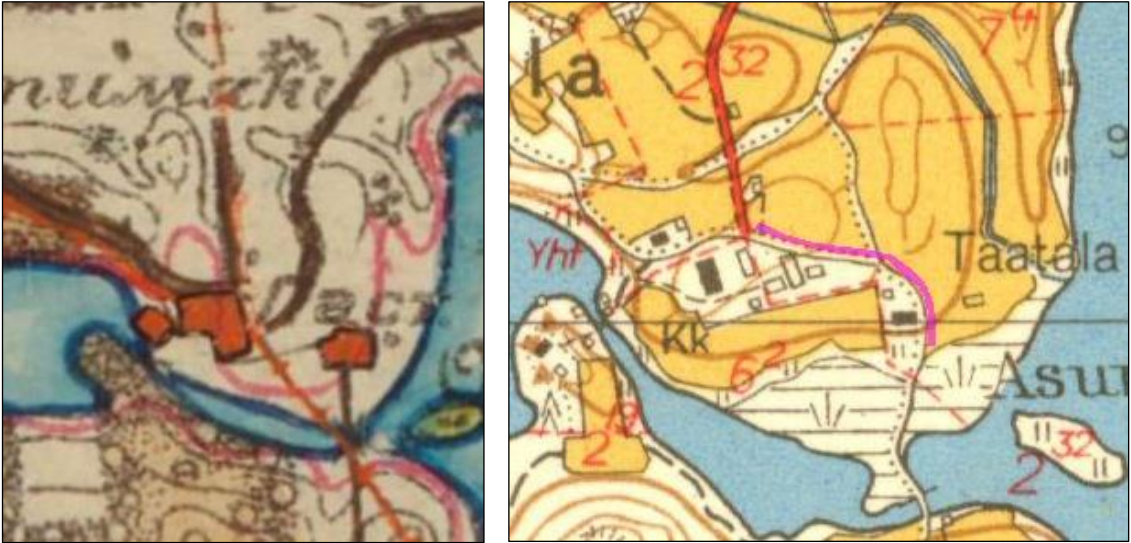
Mml rinnevarjostus. Kumpareet linjan eteläpuolella ovat isoja maakasoja – ilmeisesti sinne aurattua peltomultaa.

Ote kartasta "Asjmundila Bys Ägor uti ...Teisko Capell". 1759. Pälle piirretty tutkittu kaapelilinja sinipu-
 naisella. Alla ote kartasta "Asmundila Bys Utåkrar, Ängar och Skog uti Teisko Kapellgiald af Messuby
 Sochn 1783) Siinä kolme taloa kuten ylläolevassakin jossa kolmas on tulkinnanvarainen.

Ote v. 1935 Erkkilän ja Alasen tilojen Uusjakokartasta (Mml toimitus 30830). Kaapeliliinja sinipunaisella

Ote 1890-luvun senaatinkartasta ja v. 1955 peruskartasta, jossa linja päällepiirretty sinipunaisella

Kuvia

Linjan länsiosaa itään ja länteen

Keskiosaa länteen ja itään

Itäosaa kaakkoon ja luoteeseen

Keskimmäisen pylvään aluetta Entisen Pappilan tontilla. Pylvään vierellä kivikasa

Vanhan kahden talon tonttimaan aluetta, kaakkoon.

Esimerkkejä koekuopista. koekuopat 1 ja 3

Koekuoppa 2

Koekuoppa 4 ja alla 7. Kaikki kokuopat käytännössä maaperältään aivan samanlaisia.

